

שקיפות יתר [תא (י-ם) 6996-03-16 פלוני נ' פלאפון תקשורת בע"מ]

אדם נחבל באפו בשל התקלותו בדלת הכניסה של חנות פלאפון בירושלים, שלטענתו הייתה שקופה ונטולת סימן אזהרה. לאחר שלב ההוכחות, בית משפט השלום בירושלים דחה את התביעה. קביעת בית המשפט נבעה, בין היתר, מן העובדה כי לא נסתרה גרסת ההגנה לפיה על הדלת הייתה מורכבת ידית בצבע כסף בגובה של כ-50 סנטימטרים, וכי הוצבו גם שלטי פרסומת על הדלת. עניינים אלה, קבע בית המשפט, היה בהם כדי לקיים את חובת הזהירות הנדרשת מבעל מקרקעין, שדלתות המקרקעין שלו הפונות לרחוב, שקופות. בנוסף, ציין בית המשפט, הרושם שנוצר הוא כי התובע "עצם עיניו" בהתנהלותו והליכתו, שכן, בין היתר, ידע הוא על קיומה של דלת במקום, באשר זוהי אינה הפעם הראשונה בה הוא מבקר בחנות. משכך, אף אם הייתה מתקבלת גרסתו לעניין שקיפות הדלת ולעניין התרשלות הנתבעת, הרי שהיה בית המשפט משית עליו אשם תורם משמעותי.

*אילוסטרציה בלבד

במסגרת בחינת תביעות נזיקיות אודות רשלנות, שאלת הרשלנות נבחנת נוכח מצב הדברים הספציפי, אך באספקלריה של גורמות אובייקטיביות: קרי, איך היה מצופה מבעל מקרקעין סביר להתנהל בנסיבות המוזכרות, ובמקרה דנן, איך היה מצופה מבעל חנות בעלת דלתות שקופות להתנהל נוכח סכנת התנגשות בהן. יודגש כי בנוסף לשאלת סבירות ההתנהלות, ישנן שאלות משפטיות ועובדתיות נוספות שיש לדון בהן, וכל מקרה הינו לגופו.

נקב הדין את ההר? [תא (י-ם) 43269-08-18 פלוני נ' מדינת ישראל משרד הבטחון]

לעתים, ישנו רפיון בנוגע לחשיבותם של עניינים פרוצדוראליים במסגרת בית המשפט. מלבד רפיון סתם, ישנם מקרים בהם האדם כה בטוח בצדקתו, עד כי אינו שועה לאזהרה כי בית המשפט עלול לקבל טענות "יבשות" כנגד התביעה. ואכן, לאחרונה, דחה בית משפט השלום בירושלים תביעה לרשלנות רפואית, בשל פגם פרוצדוראלי. התובע טען כי כחודש וחצי לאחר שחרורו מהצבא – אובחן כחולה בסרטן. לטענתו, רופאיו הצבאיים התרשלו בעבודתם ולא אבחנוהו מוקדם יותר – מה שדרש לאחר מכן, לכשנתגלתה המחלה, טיפול אגרסיבי יותר.

אמנם, מערכת המשפט אינה "שפת תכנות", אלא פונה היא אל בני אדם. בתי המשפט העלו על נס את המהות המשפטית ורוממוה מעל השאלה הטכנית: "הפרוצדורה אינה מיטת סדום שבה מקצצים את רגליו או מתיזים את ראשו של בעל דין כדי להכניסו לתוכה כנכה או כבר מינן... לעולם אין לשכוח שסדר הדין אינו אלא אמצעי להשגת המטרה הנעלה של עשיית משפט צדק ואין להפוך את האמצעי למטרה בפני עצמה" (בית המשפט העליון בע"א 189/66). אולם, מצד שני קבע בית המשפט העליון בפסק דין אחר כי: "אמנם אין הפרוצדורה מיטת סדום, אבל גם איננה מזרון סתם שאדם מקפלו וזורקו ממקום למקום..." (ע"א 573/78). כמו שנאמר לעיל, הרי שבעניינים משפטיים, ובניגוד לתכנות – כל מקרה ומקרה לגופו.

כך, במקרה לעיל, קבע בית המשפט כי עם כל הסימפטיה למצב התובע, אין הוא יכול להידרש לתביעה. זאת, באשר על פי הפרוצדורה דין התביעה להתברר אך ורק במסלול הקבוע בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב], קרי, באמצעות הגשת בקשה לקצין התגמולים. בית המשפט ציין כי התובע לא שעה לעצתו, והגיש את התביעה בעצמו וללא עזרת הסיוע המשפטי. נראה מפסק דין זה, כי עם כל הגמישות שמציעה המערכת המשפטית, ישנם עניינים פרוצדוראליים היכולים לעלות בדחיית התביעה.